

การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
เชิงเกษตร : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี
Study of tourists' behavior and satisfaction towards agricultural tourism activities
: A Case Study of Agritourism Suan Phai by Yai Lee

รุจิรัตน์ พงนา , กรประเสริฐ สารบาล , กัมพล ดวงวันทอง, สุขุม คงดิษฐ์ และธารณี นวสนธิ
Rujirat Pochana, Kornprasert Saraban, Kamphon Duangwanthong, Sukhum Kongdit,
and Tharanee Nawatnatee
คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi
Email: rugirap@gmail.com

Received September 5, 2021 Revise September 10, 2021 Accepted December 31, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย และศึกษาความพึงพอใจ รวมถึงเพื่อเสนอแนะกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี ประชากรโดยคัดเลือกตัวอย่าง 400 คน ที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เครื่องมือคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้าในโรงเพาะเห็ดรองลงมา คือ กิจกรรมการปลูกพืชผักสวนครัวและสมุนไพรรักษาโรคต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมทางการเกษตรที่มีความน่าสนใจ ที่นักท่องเที่ยวสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ได้และความพึงพอใจด้านพฤติกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถานที่บริการ มากที่สุด รองลงมาคือ มีคำแนะนำ (เอกสารหรือบุคลากรหรือป้ายประกาศหรืออื่น ๆ) อย่างชัดเจน ด้านการเดินทางมายังสวนไผ่ บาย ยายลี มีความสะดวก/ ปลอดภัย/ มีป้ายสัญลักษณ์บอกทางชัดเจน ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีจำหน่ายเพียงพอ/ ราคาเหมาะสม/ ความสะอาด/ คุณภาพอาหาร มีห้องน้ำ-สุขา ที่สะอาด/ เพียงพอ/ สะดวกต่อการใช้งาน ที่อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: พฤติกรรม, ความพึงพอใจ, การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

Abstract

The purpose of this research is to study the agritourism behavior of Thai tourists. and study satisfaction Including to suggest activities for organizing agricultural tourism at Bamboo Garden by Yai Lee. Population by selecting a sample of 400 people who are tourists traveling to Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The tool was a questionnaire. The research results found that Tourists were satisfied with the activities of growing oyster mushrooms in the mushroom factory, followed by the activities of growing vegetables and herbs to treat various diseases. which is an interesting agricultural activity that tourists can put their knowledge into practice and are satisfied with their behavior and basic facilities. Agricultural tourism is most satisfied with the environment of the service location, followed by advice (documents or personnel or signs or others) clearly. In terms of traveling to Bamboo Garden by Yai Lee, it is convenient/safe/there are clear signs pointing the way. Food and beverage shops have sufficient supply/reasonable prices/cleanliness/food quality. There are clean/adequate bathrooms and toilets/convenient to use. that is at a high level.

Keywords: Behavior, Satisfaction, Agro-tourism

บทนำ

เกษตรกรรมในประเทศไทยนั้นสืบย้อนไปได้ผ่านแง่ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคม ซึ่งได้ก่อให้เกิดการเข้าถึงเกษตรกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทยสมัยใหม่หลังการปฏิวัติยุคหินใหม่ สังคมในพื้นที่ได้วิวัฒนาการจากการล่าสัตว์และหาของป่าผ่านระยะนครเกษตร ไปเป็นจักรวรรดิรัฐศาสนา การอพยพเข้ามาของคนไทยนำไปสู่การเข้าถึงเกษตรกรรมแบบยั่งยืนอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับกรอบกิจกรรมอื่นส่วนมากของโลก นับตั้งแต่ พ.ศ.1543 วัฒนธรรมการผลิตข้าวเหนียวของชาวไทยเป็นตัวกำหนดโครงสร้างการบริหารในสังคมที่เน้นการปฏิบัติซึ่งผลิตส่วนเกินที่สามารถจำหน่ายได้ จวบจนถึงปัจจุบันระบบดังกล่าวได้รวมเป็นหนึ่งในความมั่นคงของชาติและความอยู่ดีกินดีทางเศรษฐกิจอิทธิพลของชาวจีนและชาวยุโรปก่อให้เกิดธุรกิจการเกษตรและเริ่มต้นความต้องการที่ทำให้เกิดการขยายตัวของเกษตรกรรมผ่านการเพิ่มจำนวนของประชากรจนกระทั่งดินแดนที่เข้าถึงได้ขยายออกและภายในประเทศไทย มีลักษณะแข่งขันสูง หลากหลายและเจเนจิด การส่งออกของไทยประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในระดับนานาชาติ ข้าวเจ้าเป็นพืชผลสำคัญที่สุดของประเทศ ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ไปยังตลาดข้าวโลก โภคภัณฑ์การเกษตรอื่นมีทั้งปลาและผลิตภัณฑ์ปลา มันสำปะหลัง ยาง ธัญพืช

และน้ำตาล การส่งออกอาหารแปรรูปทางอุตสาหกรรม เช่น ทุ่นกระป๋อง สับปะรด และกุ้งแช่แข็งกำลังมีเพิ่มขึ้น (<https://th.wikipedia.org/>)

พระนครศรีอยุธยา ถือได้ว่าเป็นเมืองเกษตรกรรม เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูกพืชผลการเกษตรที่สำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะข้าว พืชผัก และไม้ผล แต่ปัจจุบันเกษตรกรรมมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช รวมถึงใช้ปุ๋ยเคมีเร่งการเจริญเติบโตและเพิ่มปริมาณผลผลิตอย่างผิดวิธี ทำให้เกิดสารเคมีตกค้าง ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเกิดอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค จึงได้ให้ความสำคัญต่อการผลิตสินค้าการเกษตรที่ปลอดภัย โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาระบบการเกษตรให้มีผลผลิตปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีการยกระดับการผลิตและการเพาะปลูกของเกษตรกร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค รวมทั้งให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิตให้เป็นผลิตภัณฑ์และอาหารที่ได้รับการรับรองคุณภาพและรวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในจังหวัดซึ่งการท่องเที่ยววิถีเกษตรนั้น เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น(กาญจนา กาแก้ว. (2558). นักท่องเที่ยวนอกจากจะได้เรียนรู้กิจกรรมด้านการเกษตร เพื่อเป็นแนวทางนำไปประยุกต์ใช้แล้ว ยังได้สัมผัสกับวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม ที่ยังคงได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดถึงปัจจุบันซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงหลายหลายที่มีความแตกต่างกันออกไป เช่นเดียวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาใช้ในดำรงชีวิตผลิตอาหารปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค เพื่อสุขภาพที่แข็งแรง อันจะนำไปสู่สังคมเข้มแข็ง ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน(จิรศักดิ์ โปภาวิน. (2561). และจากการรวมกลุ่มของเกษตรกร ทำการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมีในการผลิตและพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสวนพริก แหล่งท่องเที่ยวสวนไผ่ บาย ยายลี เป็นสวนที่ให้ความรู้ทั้งทั้งด้านพืชและสัตว์ เช่น การปลูกไผ่กิมซุง เป็นพืชที่ทนทานไม่มีหนามให้ผลผลิตตลอดปีขายหน่อไม้หรือแปรรูปเป็นหน่อไม้ดอง การทำผักกาดมั่ง ปลูกผักในโรงเรือน เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบทางธรรมชาติเช่น โรคแมลงปริมาณน้ำฝนและป้องกันการปนเปื้อนจากสัตว์ การเลี้ยงแพะสายพันธุ์ BOER ซึ่งเป็นสายพันธุ์เนื้อ การเลี้ยงไก่ดำพู่กัน เลี้ยงแบบธรรมชาติ ไว้เพื่อการบริโภค ซึ่งในเนื้อไก่จะมีสารเมลานิน ต่อต้านอนุมูลอิสระ ลดการเกิดโรคมะเร็ง หัวใจ และเบาหวาน การเลี้ยงไก่ organic ไก่ที่เลี้ยงจากธรรมชาติ กินสมุนไพร ไข่แดงจะมีสีเข้ม ไข่ขาว การเพาะต้นอ่อนทานตะวัน ซึ่งเป็นพืชที่ให้สารอาหารสูง เช่น ไฟเบอร์ โปรตีน ธาตุเหล็ก แคลเซียม สังกะสี โพแทสเซียม ไซมันดีต่อร่างกาย การทำบ่อปลา เลี้ยงปลานิล ปลาตะเพียน เป็นปลาที่กินพืช มีประโยชน์ในการบำบัดน้ำเพื่อนำกลับมาใช้หมุนเวียนภายในสวน การปลูกสมุนไพรพื้นบ้าน เช่น ใบหูเสือการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน รวมถึงการเพิ่มมูลค่าสินค้าต่างๆ เช่น การแปรรูปหน่อไม้ดอง (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน)

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจะนำไปใช้ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี ให้เกิดความพึงพอใจกับนักท่องเที่ยวมากที่สุดและสามารถนำงานวิจัยไปใช้ในการรวมกับการศึกษาได้ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศให้มีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี
3. เพื่อเสนอแนะกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี

การทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาวชนบท โดยการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชน และตัวเกษตรกร นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินในกิจกรรมทางการเกษตร และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2554) คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงเกษตร(Agrotourism) หมายถึง เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นการทำนา ทรัพยากรทางด้านเกษตร เช่น สวน เกษตรการปลูกพืชสวนและ ฟาร์มปศุสัตว์มาจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมโดยนักท่องเที่ยวจะได้ชื่นชมความงามและพักผ่อนหย่อนใจเป็นการสร้างโอกาสและรายได้เสริมให้กับเกษตรกรเจ้าของพื้นที่เกษตรนั้นๆ(เกศณีย์ สัตตรัตน์ขจร 2553)

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ อยู่ 3 องค์ประกอบหรือ 3 A's ได้แก่ 1 สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) 2 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) 3 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenity)

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวออกได้ 3 รูปแบบหลัก คือ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวตาม แหล่งธรรมชาติ(Natural Based Tourism) 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) 3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism)

ความหมายของเกษตรยั่งยืน ในการให้ความหมายของเกษตรยั่งยืน คำว่าความยั่งยืน มาจากภาษาอังกฤษคำว่า sustainability ตามพจนานุกรมอธิบายความหมายคือ การดำเนินการไปอย่าง ต่อเนื่องหรือความสามารถในการดำรงอยู่โดยไม่มีวันสูญหายไปเมื่อนำมาใช้ในทางการเกษตร จึง หมายถึง ศักยภาพในการผลิตที่ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องโดยไม่ทำให้ฐานทรัพยากรทรุดโทรมหรือสูญสิ้นไป (วิฑูรย์ ปัญญากุล, 2557)

การพัฒนาแบบยั่งยืน สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ(1) การพัฒนาแบบยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ตรงกับความต้องการตามความจำเป็นในปัจจุบันและต้องรองรับความต้องการหรือความจำเป็น ในอนาคตของประชาชนรุ่นหลังด้วย (2) การพัฒนาแบบยั่งยืน ต้องมีมาตรการในการรักษามรดก ทางทรัพยากรเพื่อให้ตกกับประชาชนรุ่นหลัง อย่างน้อยต้องให้เท่ากับประชาชนยุคปัจจุบันที่ได้รับ (3) การพัฒนาแบบยั่งยืน เป็นการกระจายประโยชน์ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง ตลอดจนเป็นการพัฒนาที่ปกป้องสิ่งแวดล้อมทุกระดับ (4) การพัฒนาแบบยั่งยืน เป็นการทำให้ คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น สอดคล้องกับแนวความคิดของโกล

ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่งอย่างไรถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่ามีมากหรือน้อย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งนี้เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลของแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งวิจัยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลีนั้นเป็นประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) เพื่อให้ ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุมมากที่สุด โดยจะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการหาข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องและวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล และร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 399.73 คน $\approx$ 400 คน กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเพศชายและหญิงอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่มีความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการวิจัยผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ 2 คือนักท่องเที่ยวชาวไทยเพศชายและหญิงอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่มีความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี จำนวน 400 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะตอบแบบสอบถามด้วยตนเองและส่วนคำถามเป็นคำถามปลายปิด (closed-ended question) โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยเพศชายและหญิงอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่มีความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ซึ่งจะเป็นลักษณะคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 2 สอบถามพฤติกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานของนักท่องเที่ยวชาวไทยเพศชายและหญิง ที่มีความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว ลักษณะในการเดินทาง สิ่งที่น่าสนใจ เป็นต้น เพื่อสอบถามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปิดใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับในการถามคำถาม

ส่วนที่ 3 สอบถามความพึงพอใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี เป็นลักษณะคำถามปลายปิด ใช้ระดับการวัดข้อมูลโดยใช้มาตรวัดแบบ ลิเคิร์ต สเกล (Likert's Scale) 5 ระดับ คือ ระดับความน่าสนใจของกิจกรรมและรูปแบบทางการท่องเที่ยวแบบเน้นซ้ำ ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี เพื่อสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านวิชาการ และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล และร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากการสอบถามของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี นำไปวิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเขียนเป็นรายงานสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัย เรื่อง กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่บาย ยายลี ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่บาย ยายลีและการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน

1.ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส อาชีพ ลักษณะการเดินทาง พาหนะในการเดินทาง จำนวนผู้ร่วมเดินทาง ความถี่ในการเดินทาง

ผลการศึกษาข้อมูลด้าน เพศ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาคือนักท่องเที่ยวเพศชาย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูลด้าน อายุ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21-25 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28 และช่วงอายุ 36-40 ปี และจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูลด้าน ระดับการศึกษา พบว่าระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 73 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 32 ตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูลด้าน รายได้ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รายได้ ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมาคือรายได้ มากกว่า 50,000 บาท จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33 น้อย และรายได้ 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูลด้าน สถานภาพสมรส พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สถานภาพ โสด จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 74 รองลงมาคือ สมรส จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูลด้าน อาชีพ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51 รองลงมาคือ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23 และค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูลด้าน การเดินทาง พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ เดินทางกับเพื่อน จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61 รองลงมาคือ เดินทางแบบครอบครัว จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26 และเดินทางคนเดียว จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูลด้าน ยานพาหนะในการเดินทาง พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางคือ รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมาคือ รถประจำทาง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และอื่นๆ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูลด้าน จำนวนผู้ร่วมเดินทาง พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ร่วมเดินทาง คือ 4-5 คน จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 67 รองลงมาคือ 2-3 คน จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29 และคนเดียว จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูลด้าน ความถี่ในการเดินทางในหนึ่งปี พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความถี่ในการเดินทาง คือ มากกว่า 9 ครั้งขึ้นไป จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 71 รองลงมาคือ 1-2 ครั้ง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และ 3-4 ครั้งจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี พบว่าความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ สภาพแวดล้อมของสถานที่บริการ มีสถานที่จอดรถเพียงพอ เหมาะสม สะดวก ปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีคำแนะนำ (เอกสารหรือบุคลากรหรือป้ายประกาศหรืออื่น ๆ) อย่างชัดเจน ด้านการเดินทางมายังสวนไผ่ บาย ยายลี มีความสะดวก/ ปลอดภัย/ มีป้ายสัญลักษณ์บอกทางชัดเจน ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีจำหน่ายเพียงพอ/ ราคาเหมาะสม/ ความสะอาด/ คุณภาพอาหาร มีห้องน้ำ - ห้องสุขา ที่สะอาด/ เพียงพอ/ สะดวกต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก($\bar{x} = 4.21$)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยการประเมินความพึงพอใจรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไผ่ บาย ยายลี

ข้อมูลรูปแบบกิจกรรม	$\bar{x}$	S.D	การแปล ความหมาย
1. กิจกรรมเลี้ยงไก่ไข่และไก่ดำอารมณ์ดี	4.32	0.587	มากที่สุด
2. กิจกรรมการทำดินและการผลิตปุ๋ยจากมูลสัตว์และกากมะพร้าว	4.18	0.808	มาก
3. กิจกรรมการเลี้ยงแพะอารมณ์ดี	4.24	0.744	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเลี้ยงปลาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	3.56	0.524	มาก
5. กิจกรรมการเลี้ยงเป็ดและห่านตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	4.30	0.753	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้าในโรงเพาะเห็ด	4.38	0.830	มากที่สุด
7. กิจกรรมการปลูกพืชผักสวนครัวแลพสมุนไพรรักษาโรคต่างๆ	4.20	0.912	มาก
8. ความรู้ที่ได้จากการบรรยายของผู้ประกอบการสวนไผ่ บาย ยายลี	4.36	0.663	มากที่สุด
9. สามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติใช้	3.72	0.368	มาก
10. รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ด้านการเกษตร	4.12	0.808	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.699	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($4.13 = s.d. 0.69$) ซึ่งมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้าในโรงเพาะเห็ด ($4.38 = s.d. 0.83$) ความรู้ที่ได้จากการบรรยายของผู้ประกอบการสวนไม้ บาย ยายลี ($4.36 = s.d. 0.66$) กิจกรรมเลี้ยงไก่ไข่และไก่ดำอารมณ์ดี ($4.32 = s.d. 0.58$) กิจกรรมการเลี้ยงเป็ดและห่านตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ($4.30 = s.d. 0.75$) และกิจกรรมการเลี้ยงแพะอารมณ์ดี ($4.24 = s.d. 0.74$) ส่วนที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมการปลูกพืชผักสวนครัวและสมุนไพรรักษาโรคต่าง ๆ ($4.20 = s.d. 0.91$) กิจกรรมการทำดินและการผลิตปุ๋ยจากมูลสัตว์และกากมะพร้าว ($4.18 = s.d. 0.80$) รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ($4.12 = s.d. 0.80$) สามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติใช้ ($3.72 = s.d. 0.36$) และ กิจกรรมการเลี้ยงปลาตามหลักเศรษฐกิจ ($3.56 = s.d. 0.52$)

อภิปรายผล

งานวิจัย เรื่อง กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี และเพื่อสำรวจถึงความพึงพอใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี รวมถึงเพื่อเสนอแนะกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี และทราบว่านักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมและความพึงพอใจเป็นอย่างไร

ผลการวิจัยกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 21-25 ปี โดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาวุฒิปริญญาตรี อาชีพเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้ ไม่เกิน 10,000 บาท มีความประสงค์ที่จะเดินทางกับเพื่อนโดยใช้รถยนต์ส่วนตัวจำนวน 4-5 คน ซึ่งความถี่ในการเดินทาง คือ มากกว่า 9 ครั้งขึ้นไป

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้าในโรงเพาะเห็ด มากที่สุด รองลงมา คือกิจกรรมการปลูกพืชผักสวนครัวและสมุนไพรรักษาโรคต่างๆ ที่อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจด้านพฤติกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถานที่บริการ มากที่สุด รองลงมา คือ มีคำแนะนำ (เอกสารหรือบุคลากรหรือป้ายประกาศหรืออื่น ๆ) อย่างชัดเจน ด้านการเดินทางมายังสวนไม้ บาย ยายลี มีความสะดวก/ ปลอดภัย/ มีป้ายสัญลักษณ์บอกทางชัดเจน ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีจำหน่ายเพียงพอ/ ราคาเหมาะสม/ ความสะอาด/ คุณภาพอาหาร มีห้องน้ำ - ห้องสุขา ที่สะอาด/ เพียงพอ/ สะดวกต่อการใช้งาน ที่อยู่ในระดับมากที่สุดคล้อยกับพัชรภรณ์ จันทระมาฏ. (2562) ที่ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่

ยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลบ้านด่าน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. ที่ต้องปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถานที่บริการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี อันดับแรก คือ กิจกรรมการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้าในโรงเพาะเห็ด อันดับที่สอง คือความรู้ที่ได้จากการบรรยายของผู้ประกอบการสวนไม้ บาย ยายลี อันดับที่สาม คือ กิจกรรมการเลี้ยงปลาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้ ควรมีการจัดอบรมให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อให้ได้เข้าใจเกี่ยวกับการทำเกษตรตามรอยเศรษฐกิจพอเพียงและควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลคอยให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการเกษตรต่างๆ

2. ความพึงพอใจด้านพฤติกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนไม้ บาย ยายลี อันดับแรก คือ อันดับแรก คือ สภาพแวดล้อมของสถานที่บริการ อันดับที่สอง คือ มีสถานที่จอดรถเพียงพอเหมาะสม สะดวก ปลอดภัย อันดับที่สาม คือ มีคำแนะนำ (เอกสารหรือบุคลากรหรือป้ายประกาศหรืออื่น ๆ) อย่างชัดเจนและด้านการเดินทางมายังสวนไม้ บาย ยายลี มีความสะดวก/ ปลอดภัย/ มีป้ายสัญลักษณ์บอกทางชัดเจน ควรมีการจัดการด้านความสะอาดของสุขาเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้งานได้สะดวกและควรมีเจลล้างมือบริการนักท่องเที่ยวทุก ๆ จุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร.(2553) ภาควิชาพืชไร่ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี,. อุบลราชธานี. กาญจนบุรี กาแก้ว. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สวนเกษตร จังหวัดระยอง. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.(ออนไลน์). สืบค้นจาก: <http://libdoc.dpu.ac.th>. [24 กุมภาพันธ์ 2564]
- จิรศักดิ์ โพภาวิน. (2561). การศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านบ่อแก้วทอง ตำบลเลิงแฝก อำเภอกุดรัง จังหวัด มหาสารคาม. วารสารการเมืองการปกครอง, 8(3), 110-131. สืบค้นจาก: <http://copag.msu.ac.th>. [25 กุมภาพันธ์ 2564]
- พัชรภรณ์ จันทระมาฏ. (2562). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลบ้านด่าน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยาลัยนวัตกรรมการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ออนไลน์ สืบค้นจาก: <http://huso.bsru.ac.th>. [15 มีนาคม 2564]
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.(2551).พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ :

เว็บไซต์

<https://th.wikipedia.org>